

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel: Wijziging van de Energiewet en enkele andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2024/1788 en verordening nr. 2024/1789 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 met het oog op de regulering van de markt voor waterstofgas en het doorvoeren van enkele aanpassingen op het terrein van gas en consumentenbescherming (Implementatiewet herziene gasrichtlijn en uitvoering herziene gasverordening)

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Voor wat betreft de bepalingen uit het voorstel die betrekking hebben op waterstofgas zijn (toekomstige) systeembeheerders, systeemgebruikers en toezichthoudende instanties directe belanghebbende. Systeembeheerders zijn eigenaren en beheerders van transmissie- en distributiesystemen, opslagsystemen, en terminals. Systeemgebruikers zijn o.a. producenten, leveranciers en afnemers van waterstofgas die voor de levering dan wel afname van waterstofgas gebruik maken van de genoemde systemen. Dit betreft voornamelijk (grote) industriële marktpartijen. Kleine afnemers van waterstofgas en consumenten zullen de komende jaren beperkt onderdeel uitmaken van de markt voor waterstofgas en daarmee beperkt belang hebben bij het wetsvoorstel. Consumentenbescherming wordt echter al wel wettelijk geborgd. Regulerende, uitvoerende en toezichthoudende instanties die belang hebben zijn de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

Voor aardgas en hernieuwbare en koolstofarme gassen betreft de implementatie van het decarbonisatiepakket een wijziging van bestaande bepalingen in de Energiewet. Belanghebbenden zijn systeembeheerders en afnemers van gas en groen gas en producenten van groen gas.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Alle hierboven genoemde partijen beschikken over relevante kennis en ervaring.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Voor wat betreft de bepalingen in het wetsvoorstel die betrekking hebben op waterstofgas is de ACM als beoogd toezichthouder vanaf een vroeg stadium betrokken. De ACM heeft onder meer gekeken naar de interpretatie en doorvertaling naar nationale wetgeving van de bepalingen uit de herziene gasrichtlijn. Ook heeft het gekeken naar de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Daarnaast is Hynetwork Services B.V. (HNS) als beoogd transmissiesysteembeheerder (TSB) betrokken geweest. Verder heeft er inhoudelijk en procesmatige afstemming plaatsgevonden met (de leden van) Netbeheer Nederland (NBNL), Energie Nederland (ENL), NLHydrogen, en de Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW). Door het wetsvoorstel te consulteren, worden ook de overige belanghebbenden in staat gesteld hun visie te geven.

Voor de bepalingen ten aanzien van aardgas, groen gas en consumenten heeft inhoudelijke en procesmatige afstemming plaatsgevonden met systeembeheerders, de ACM en vertegenwoordigende instanties van netgebruikers.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat is het probleem/aanleiding?

Aanleiding voor de wijziging van de Energiewet is de richtlijn 2024/1788 die gasrichtlijn 2009/73/EC vervangt. De nieuwe richtlijn maakt onderdeel uit van het Europese gas en waterstof decarbonisatiepakket (hierna: decarbonisatiepakket) dat zich richt op het stimuleren van de ontwikkeling van de waterstofmarkt, en het creëren van een gelijk speelveld gebaseerd op EU-brede regelgeving.

- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Het decarboniseren van de gassector en het stimuleren van de waterstofmarkt is noodzakelijk voor het behalen van de Europese en nationale doelen omtrent klimaatneutraliteit in 2050.

Hoewel het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix gestaag toeneemt, is aardgas nog steeds goed voor een groot deel van de Europese en nationale energieconsumptie. Het decarboniseren van de productie en consumptie van gasvormige brandstoffen, en het ontwikkelen van de markt voor waterstofgas is essentieel voor het behalen van de doelen uit de EU Green Deal.

Het ontbreken van een duidelijk regulerend kader voor de markt voor waterstofgas staat de ontwikkeling van kosteneffectieve, grensoverschrijdende waterstofinfrastructuur en een competitieve markt voor waterstofgas nog in de weg. Ook moet het decarbonisatiepakket ervoor zorgen dat hernieuwbare en koolstofarme gassen beter toegang krijgen tot de markt, zodat fossiel gas kan worden uitgefaseerd.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

n.v.t

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Voor het decarbonisatiepakket heeft de Europese Commissie een impact analyse uitgevoerd, waaruit de noodzaak van het pakket blijkt gegeven het huidige beleid en regulerend kader voor hernieuwbare en koolstofarme gassen en waterstofgas.

Uit het rapport volgt dat de alternatieven voor aardgas worden geconfronteerd met een aantal regelgevende belemmeringen en niet vallen onder de huidige regelingen voor energiezuikerheid. Dit belemmert hun uitrol en beïnvloedt hun kosteneffectiviteit onder de huidige marktomstandigheden en -regels. Het huidige regelgevingskader draagt onvoldoende bij aan grensoverschrijdende handel en de ontwikkeling van infrastructuur voor hernieuwbare en koolstofarme gassen, en belemmert toegang tot de gasmarkten in de hele EU. Daardoor blijft het volledige potentieel voor de veilige en kostenefficiënte levering van hernieuwbare en koolstofarme gassen onbenut. Tot slot beschikken gasverbruikers niet over de nodige rechten en instrumenten om de meest kosteneffectieve decarbonisatie-opties op de markt te kiezen.

De Europese Commissie heeft 4 probleemgebieden gedefinieerd in het impact evaluatie rapport behorend bij het decarbonisatiepakket:

Probleemgebied 1: Er bestaan momenteel barrières voor de ontwikkeling van kosteneffectieve waterstofinfrastructuur en een competitieve waterstofmarkt.

Probleemgebied 2: Het potentieel voor de toepassing van gassen geproduceerd uit hernieuwbare bronnen wordt onvoldoende benut. Er zijn barrières die de toegang van biomethaan tot de gasmarkt en -infrastructuur blokkeren.

Probleemgebied 3: Er is onvoldoende integratie binnen het energiesysteem en netwerkplanning.

Probleemgebied 4: De betrokkenheid en bescherming van consumenten in de gedecarboniseerde retailmarkt wordt onvoldoende geborgd.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Uit Unierecht volgt dat het decarbonisatiepakket moet worden geïmplementeerd. De uiterste deadline voor omzetting van de herziene gasrichtlijn naar nationale wetgeving is gesteld op 5 augustus 2026. De verordening is van kracht vanaf het moment van inwerkingtreding op 5 februari 2025. Niettemin zijn voor een aantal bepalingen wetswijzigingen nodig voor een goede werking dan wel uitvoering ervan.

Indien de overheid niets doet (nuloptie), blijft implementatie van verplicht Europees recht uit. Dit kan leiden tot inbreukprocedures door de Europese Commissie. Daarnaast ontstaat er onduidelijkheid over bevoegdheden, verantwoordelijkheden en rechten van marktpartijen, toezichthouders, systeembeheerders en consumenten.

Daarnaast leidt het uitblijven van actie ertoe dat duurzame alternatieven voor aardgas geconfronteerd blijven worden met bestaande belemmeringen, waardoor het onwaarschijnlijk is dat het potentieel voor een veilige en kostenefficiënte levering van hernieuwbare en koolstofarme gassen volledig wordt benut.

2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het algemene doel van het decarbonisatiepakket is het faciliteren van kosteneffectieve decarbonisatie door het creëren van een Europese markt voor waterstofgas en de geleidelijke decarbonisatie van de markten voor gasvormige brandstoffen, terwijl de energiezekerheid wordt gewaarborgd. De specifieke doelstellingen zijn: 1) het bevorderen van de ontwikkeling van een open en concurrerende EU-waterstofmarkt, 2) het waarborgen van de toegang van hernieuwbare gasen tot de bestaande infrastructuur en markten, 3) het garanderen van transparante en inclusieve infrastructuurplanning, en 4) het geven van rechten en instrumenten aan consumenten om uit kosteneffectieve decarbonisatie-opties te kunnen kiezen.

Waterstofgassystemen

Waterstofinfrastructuur (transmissiesystemen, distributiesystemen, terminals en opslag) wordt gereguleerd in lijn met de huidige regulering voor aardgas. In zijn algemeenheid wordt bij de implementatie van de richtlijn steeds beoordeeld in hoeverre er voor waterstofgas aangesloten kan worden bij de regulering van gas en elektriciteit zoals in hoofdstuk 3 van de Energiewet. Waterstofinfrastructuur zal naar verwachting deels een monopolistisch karakter hebben. Bedrijven die willen investeren in waterstof zijn afhankelijk van deze infrastructuur. Met het wetsvoorstel worden regels vastgelegd voor de ordening van de markt voor waterstofgas. Dit moet, samen met het beleggen van een taak bij de ACM als onafhankelijke toezichthouder op de markt voor waterstofgas, bijdragen aan het functioneren van de markt en investeringszekerheid voor marktpartijen en systeembeheerders.

Gassystemen

De bestaande regels t.a.v. gassystemen zijn op een aantal punten aangepast. Er zijn regels gesteld over de afbouw van gasinfrastructuur/hergebruik voor waterstofgas. De afbouw wordt expliciet benoemd als taak van de TSB en distributiesysteembeheerder (DSB). DSB's moeten ook afbouwplannen opstellen. Voorts mogen er geen langetermijncontracten voor onbehandelde fossiele gasen worden gesloten met een looptijd langer dan 2049

Hernieuwbare en koolstofarme gasen

Het invoeden van hernieuwbare en koolstofarme gasen in het gassysteem wordt gestimuleerd. Onder hernieuwbaar gas valt onder andere groen gas. Daarnaast bevat de richtlijn regels over certificering van hernieuwbare en koolstofarme gasen conform de RED-richtlijn.

Consumentenbescherming

In de richtlijn is een hoofdstuk ingevoegd over consumentenbescherming op het terrein van gas en waterstofgas, o.a. over de bescherming van kwetsbare afnemers bij de afbouw van aardgassystemen. Daarnaast ziet de richtlijn o.a. op het verbeteren van informatievoorziening aan alle eindafnemers (niet alleen de huishoudelijke consument), het recht om van leverancier te wisselen, het recht om op hetzelfde moment over meer dan één leveringscontract te beschikken voor de levering van gas of waterstof, prijsvergelijkingstools en de mogelijkheden om actief te worden op de gasmarkt (actieve afnemers). Voor wat betreft gas is consumentenbescherming al grotendeels geïmplementeerd in de Energiewet.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Het wetsvoorstel draagt bij aan SDG 3 (tegengaan milieuvervuiling), SDG 7 (toegang tot duurzame en betaalbare energie), SDG 9 (industrie, innovatie en infrastructuur), SDG 13 (klimaatactie), en SDG 16 (vrede, justitie en sterke publieke diensten)

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Met de Energiewet is het wettelijke kader dat markten voor elektriciteit en gasen reguleert reeds vastgelegd. Door de herziene gasrichtlijn, en daarmee de regulering van de markt voor waterstofgas te implementeren in de Energiewet kan er op veel punten aangesloten worden op de bestaande wettelijke praktijk. Hiermee wordt uniformiteit en voorspelbaarheid geboden aan zowel systeembeheerders als systeemgebruikers. Anderzijds wordt er wel maximaal gebruik gemaakt van de specifiek voor waterstofgas geldende vereenvoudigde regelgevingsvereisten die het pakket toestaat. Zo wordt in dit wetsvoorstel gebruik gemaakt van de overgangstermijn voor gereguleerde derdentoegang en zijn er mogelijkheden opgenomen om bepaalde systeembeheerders te ontheffen van wettelijke verplichtingen. Dit past bij een markt die zich, vergeleken met de markten voor gas en elektriciteit, grotendeels nog moet ontwikkelen.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Er is geen sprake van kansrijke beleidsopties. Het wetsvoorstel betreft een implementatie/uitvoering van verplichte Europese regelgeving. Er zijn geen andere beleidsinstrumenten waarmee dit doel kan worden gerealiseerd.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

N.v.t.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

N.v.t.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Regeldruktoets door het Adviescollege voor Toetsing en Regeldruk (ATR) – toets wordt nog uitgevoerd, geen uitkomsten bekend.

Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) – toets wordt nog uitgevoerd, geen uitkomsten bekend.

Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) – toets wordt nog uitgevoerd, geen uitkomsten bekend.

Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets door de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) – toets wordt nog uitgevoerd, geen uitkomsten bekend.

Data Protection Impact Assessment (DPIA) – toets wordt nog uitgevoerd, geen uitkomsten bekend.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Er is geen sprake van een voorkeursoptie. Het wetsvoorstel betreft een implementatie/uitvoering van verplichte Europese regelgeving.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Zie de Memorie van Toelichting

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

N.v.t.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

De Europese Commissie zal een volwaardige evaluatie uitvoeren van de impact van het decarbonisatiepakket, waaronder op doeltreffendheid, efficiëntie, en blijvende samenhang en relevantie van het pakket. De evaluatie zal binnen 5 jaar na inwerkingtreding van het pakket worden uitgevoerd.

Verder geldt dat het wetsvoorstel het normale wetgevingstraject doorloopt en wordt gepubliceerd voor openbare internetconsultatie. Het onderhavige wetsvoorstel voorziet niet in een evaluatie.